

Hærelsk

ВОЛЯ НАРОДА!

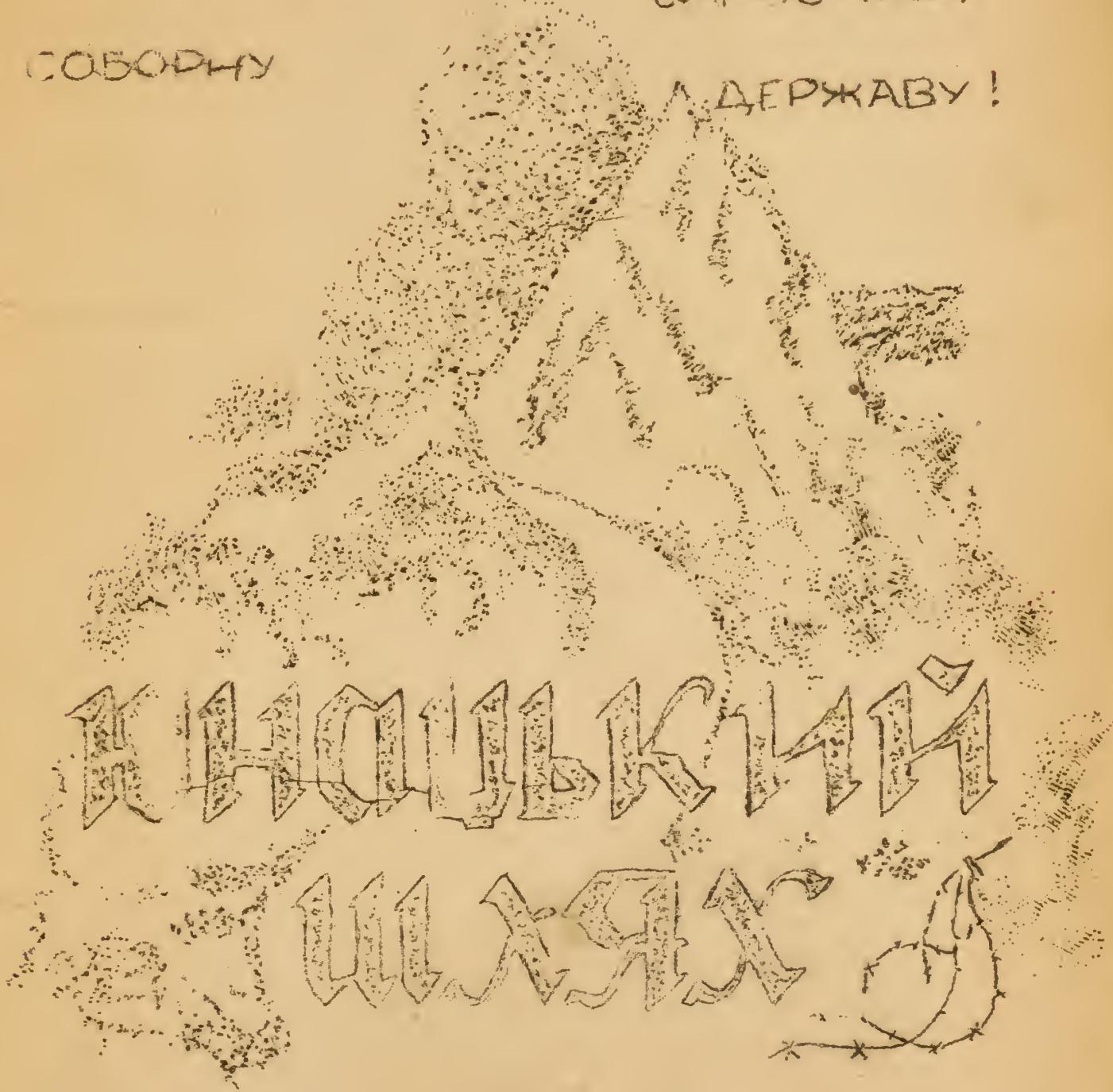
ВОЛЯ ЛЮДИНИ !

ZAY PATRICK

CAM 10TH BIV

СОВОДЧУ

АДЕРЖАВУ!

1947.

СВОЄСЛА НАРОДА !
СВІСТЯ ЛІДІНІ !

ЗА САМОСТІННУ СОЛОННУ
УКРАЇНСЬКУ ДЕРЖАВУ !

Л Н А Ц Б К И І І Щ Л А Х

4.8.

1947

Р.І.Л.

3 M I C T

Дорпан Крікців: Листопад /Вірш/	ст.
О.Рурукут: Листопадний Чин	2.
Т-ок: Чо ж намі листопаду /Ірич/	8.
І.Фолотзінський : Значення провідників селянських МРО для революції	9.
Л.Лонцов: Го старих уогів! /скороочений п'єсеп'єук/	II.
О.Лятунчиков: Чо ряті /річи/	13.
З.Альта: Сучасне і тіснече знищування України Москов'є /-/: Цілі борьбові цілі політики на Україні і загрози нації боротьби	14.
/-/: Загальній п'єсі VII	18.
М.К. Партізани і постіянці.	20.
З УПІВЬЮХ МАРІВ	22-23.
Із сін ф'юпти	22.
Вже час, вже час	23.
І.С.: Чити дорога "до" збусюю!	23.
З ВЮЮІЧИ. На ОУН Мнац'їва	24-29.
І.Пілкот: Боротьба за хілнью-української молоді в перших роках польської окупації	34.
О.Ольмич: З поезії	28.
Провідник націоналістичної молоді під борьбовим окупацією	29.
О.Денський: Істраж	29.
Відчая: "Істраж" підставницької школи ім. Поль. Томіка	31.

Те, що їм поірінє — це не програш, а характери.

Р.Фонцов: Кетса әінә кепілсе.

І Н А Д Б А Й І Ч І Л Я Х

1947

ЛІСТОПАД

11:8

Богдан Кривців

ЛІСТОПАД

Кривавим листом хотіть підломіст
І серце праугне знов патріотів Візій,
Роби наїт нами знову пронеслись
Тої отважні і залізні,

Роби пазеніли спісе і чаріві,
І жах вогню булив до тия оселі,
Роби сколило сонце на землі
В вінку трапнелів,

Роб місто знов під чоботом полків
Боїй стелило і стягнувкові,
Роб синя зірочка в небі золотім
Благословила наїт крові.

1928

О. Буркут

ЛІСТОПАДОВИЙ ЧИН

Мотто: Кривавим листом хотіть підломіст
І серце праугне знов патріотів Візій,
Роби наїт нами знову пронеслись
Тої отважні і залізні.

В таких словах поезії характеризує поет сприймання лістопадової річниці молодіжі повоєнних поків. Лістопад товкає наскрізі струщі молодечніх сердець і вищукав скельно шляхетних і міцних почувань, на які може бути злібна тільки запальна юнацька лишя. Це оулє найкраща сплатіна, яку ми передбрали від старого покоління...

Ще будучи малими дітьми, в довгі листопадові вечорі ми залюбки слухали оповідань наших батьків чи братів, учасників великого Листопадового Зриву. Дивними й чудчими казками видалися нам ті речі, що положили нашу уяву та вичаровували райдужні і грізni картини недавного минулого.

... Ось серед глухої і темної галіцької ночі оживає сотні вулиць старої столиці города Львова. В листопадову ніч якіс постаті нишком прямують у різних напрямах. То стрільці спіткать виконати наказ сотника Вітовського... А рано блакитно-золотий прапор на ратуші подає веселу вістку: Львів наш! Грізні стрілецькі колони з найженими штыками... Бліск зброї... На шоломах рожевіла червона калина... Грімкий спів і биття дзвонів на Ірі... А потім бої. Запеклі змагання борців. Червона кров на кам'яному бруці міста.

Почалася грізна, але чудова картина листопадової баталії... Народній Дім - осередок конспірації, завзяті вуличні бої, геройська оборона Сойму, Потки, Касарень Фердинанда, бравурні атаки на Кадетську школу і на форд Бема. Ми все знали, - це була боротьба за державу. І знов хвилювалася кров у наших жилах, а прагнення розпалювались до білого. Поруч картин минулого, уява творила привабливі візії прийдешнього. Нам хотілось пільнити червону калину заново. Родились бажання, родилася і віра, що палка любов наших сердець розтопить леди, в які сковано нату Князівну, що юний наш порив розірве й найтяжчі кайдани, що в кривавому переможному змагу заткнемо гордий наш прапор на вежі львівного міста - тим разом назавжди...

Та проходили роки під окупацією займанців. З кожним кроком рідвали ряди активних учасників великих змагань. З кожним роком чимраз більша відстань, яка лягала між нами а подіями Листопаду 1918 р. Для правильної оцінки минулого, сеогодні ми стараємося розглядати події безпристрасно. Ми аналізуємо явища і факти минулого, щоб у тому допускатися історичної правди й науки на майбутнє. Ми розцінюємо Листопад як етап на шляху нації. Етап нації в поході. Дві речі почали чимраз більше приковувати нашу увагу - генеза листопадового зриву й його наслідки.

Політична ситуація в Європі в осені 1918 р. була така, що після заломання літньої офензиви Німеччини на заході, поставила центральні держави напередодні неминучої мілітарної катастрофи. Розгром і каптуляція їхніх союзників - Болгарії та Туреччини тільки приспівували процес катастрофи. Не було двох думок про те, що про умови миру, а заразом про нове політичне обличчя світу рішить переможна Антанта, армії якої помало, але щораз більше перно, крок за кроком витискали залізні дивізії Кайзера із Франції в напрямі Рейну.

В той час, коли доля західної Європи вирішувалась на полі боїв над Марною, Соммою, на сході Європи, поневолені народи на чолі з українським - повалили тюрму народів - царську Росію. На сході повстав стан перманентного хаосу; що так притаманний в перші дні революції. Сред того хаосу український народ змагається в гігантичному змагу з зовнішніми противниками та внутрішніми суперечностями за ясне оформлення свого політичного життя. Його трагічна боротьба з зовнішніми дорогами перетворюється в героїчний змаг нації, що відчула в собі гін до незалежного життя, до державності.

В той час, коли Східна Україна стояла вже від півтора року в вогні революції, а на просторах колишньої російської імперії, перекусім в Московщині розгорялася громадянська війна, коли Україна вже вспіла оформитися, як самостійна держава та через підписання Берестейського Миру увійти як підмет в коло вільних народів, ЗУЗемлі остались далі частинкою Габзбурзької монархії, точніше частиною її коронного краю: Галичина і Володимирія. Становище її монархії в нічому не змінилося, бо таємний додаток до Берестейського Миру, що надавав особливі права частині Галичини замешканої українцями, через відокремлення її від польської, не увійшов в життя. Він разом з договором не був ратифікований.

Але що в австрійській монархії була вже перешкоджена. Тоді, коли
її партнєр Німеччина, як суцільна національна держава могла ще діяти
що існувати після переведення деяких територіальних земель, австрійсь-
ка монархія була загрожена в самій своїй основі. Уявляючи собою най-
більший констюмерат народів Європи, вона могла мати деякі виступи на
існування тільки після упорядкування національного питання внутрі,
але на те вона ніколи не спромоглася. Стимаючи своє державчу конститу-
цію на штучних творах, так зв. краях, які не поконвалися з етнографі-
чними межами поєднаних народів та піддаючи т.зв. неісторичні народи
під команду інших, витворила стан незаповолення та глухої чечечності
до себе покорювачів. Було очевидним, що зовнішні поразки Австрійсь-
кої монархії викликають вони для зірвання зв'язків з тим штучним та
чучлим для них твором та власною силою і волею будуть творити своє цар-
креме, незалежне державне життя. В тому напрямі, в напрямі національ-
ної держави йшов сучасний розвиток політичної думки та практики.
Принцип "самовизначення народів", який видвигнув у своїх славновідомих 14 пунктах президент Вільямсон, теоретично мав стати угольним каменем в порядкуванні міжнародних відносин. Практично застосувала його
антанта як зброю проти Австро-Угорщини. Видвигнення того гасла да-
вало змогу новоствореним державам стати поруч переможців, як реальні
члені нової політичної дійсності. Але стати тим членником мусили
самі заінтересовані народи своєю внутрішньою силою. Вони мусіли самі
дати доказ своєї живучості та життєздатності, а доказом життєздатнос-
ти кожного народу може бути тільки його власний чин. До такого чину
готовилися всі народи австро-угорської монархії, які були поставлені
в становище предмету. Поставлена програма чи правна власна так-пово-
го є тільки теорією, поки за нею не стане відповідно велика сила,
здатна перевести її в життя - зреалізувати. Коли в наїріголих прав-
них відносинах за своє право треба боротися як за мури міста, то тим
більше відіснення права народів вимагає боротьби. Хто не здібний до
боротьби за своє право - не гідний його мати. Розуміли це прекрасно
політичні проводи відносних народів, що рішили перебрати дільшу долю
своїх народів у свої руки.

І так монархія Габсбургів "щаслива Австрія", що зростала сторіч-
ччим більш завляки супружим зв'язкам цісарського роду ніж переможним
Віднам, вступила в стадію ліквідації. Перші посягнули по свої суворені
її права на більш вілосередньо наставлених чехів. Вони проголосують державну
незалежність земель корони св. Вацлава. Не вістають позаду по-
лутиєві слав'яни, поляки, навіть мадьяри, що під крилами двоголового
орла монархії були елементом пануючим, які на ірреденті могли тільки
стратити, - навіть вони дали пірватися загальній струї сепаратизму й
заявилися за повне вілокремлення. Наші сусіди, поляки, творять в Кра-
ковінамістку уряду, т.зв. Ліквідаційну комісію, яка поставила собі
завдання перебрати владу на терені польської і української частини
Галичини, та передати ді: будучому польському урядові, що мав в май-
бутньому повстати. В Варшаві на той час господарили ще німці. Лікві-
даційна комісія заражувала сусідину Галичину як частину майбутньої
польської держави. На день 1-го листопада вислала вона своїх делега-
тів до Львова, що тут на місці формально передані з рук цісарського
намісника графа Гуйна владу над ціллю територією Галичини.

Як же сприяяв навріаючі полії український політичний світ?

З приєднанням треба ствердити, що розвиток подій внутрі Австро-Угор-
щини був тіж нього під деяким оглядом немилою незподіванкою. Наші

різничі т.зв. політичні діячі передвоєнних і восьмих літ залюбки твердили, що стітога пійде, якщо її оцінювати зі становища українських національних інтересів прийшла щонайменше на 10 літ заскорі. На їх міну, вона заскочила галицьких українців в періоді росту, а не дозріти, на підставі горячкової організаційної праці, але не завершилася, у розгорі політичної боротьби, але далеко від того стани політичного вироблення, якого вимагав великий переломний час, - хоч це недомагання в найліпшому випадку можна віднести на рахунок тих же власні політичних діячів і тодішньої інтелігенції. І тому війна і її перебіг та голубо закінчення давали українському народові велику панську, якої він з уяві на свою незрілість не був ще в силі використати. Будучи наставленим на довгі роки організаційної муравльиної праці на розвиток національного життя, від основ на мирне суперництво з поляками у рамках австрійської конституції, політичний провід Західної України не був приготований на революційну дію, якої вимагала доба. Щойно сам розгінок полії та льогіка фактів - подібно як це було на Східно-Українських Землях - змусив його оглянутися за новими способами, та шукати нових доріг. Але вихованій у дусі безмірного лоялізму тодішній політичний провід, який творила парламентарна репрезентація у Відні, не міг спромогтися на рішучий крок. Як велика була віра в цісаря і Австрію, свідчить факт, що створена, як майбутній суперенций чинник і репрезентант державної влади, Українська Національна Рада остала надальше у Відні. Це було в тім часі, коли чеські посли заявили одгерто цісареві, що вони прийшли тільки з ним попрощатися. Голова УНРали Петрушевич вислав до Львова тільки свого заступника Пр. Костя Легицького. Тим самим поставив вище політику заграницею, як безпосередню акцію у краю. Однак, як і завжди, про краєту дійсність задекларували події, які відбулися не на чужині а на рідних землях, а особливо в столиці Львові.

З'їзд Української Народної Ради, який відбувся 18.Х.1918 р. у Львові сяючно проголосив на терені Галичини /Галичина/ вітновлення Української Держави. Однак для переведення цієї постанови в життя потрібно було мати власну збройну силу. Як довго сидів у Львові цісарський намісник з його військовим гарнізоном, поліцією та ворожим ід.І. української державності бюрократичним апаратом, так довго пія постанова й проголошення були тільки декларативними актами, без реального значення, що в нічому не зміняли фактичного стану. Крім того заходила небезпека, що намісник передасть владу ратуші в руки поляків, які мали у Львові сильні позиції, ніж в руки українців.

На тлі цієї зовнішньої і внутрішньої ситуації чітко зарисовується чин сотника УСС Дмитра Вітовського. Постать Вітовського - властивого організатора й творця Листопадового Революції, заслуговує на споцільну увагу, і то не тільки в часі, коли він станув на чолі революційного руху у Львові. Нас цікавить цілий його життєвий шлях. На прикладі Вітовського ми бачимо, що зростала українська родина нового типу - людина революції. Ще як молодий гімназист станиславівської гімназії відчуває він потребу чогось нового, більшого, ніж те, чим жило тодішнє студентство протягом Галичини. Відчуваючи потребу ясного визначення політичних позицій та цілей, він рівночасно видіграв потребу нових прийомів в боротьбі з національні ідеали. Чакраз на той час припадає йому поїздка у Львів, де він в студента Лозинського - майбутнього міністра ЗОУНР - вимагає інструкцій та матеріалів для організації нелегальних гуртків гімназистів.

Вітовський усвідомив собі, що грале нова тоба, тоба великих історичних заворушень та катаклізмів, яка вимагає нових, сильних та політично підготовчих людей. Він хоче приготувати себе та своїх ровесників, щоб бути спосібним сприйняти буряну епоху так, як в минулому сприймали подібні епохи воїни князя Данила в Києві і козаки полк. Богдана у Винниці. Він кидаеться у вир організаційної праці в цілі організування спортивного та військового виховання молоді. Праця в "Соколах", "Січах", "Стрілецьких Товариствах" стає змістом його життя. Балканські лінії, що були неначе преюзією до першої світової війни, утвер-

пили його в переконанні, що він на правильному шляху.

Приходить вищих сподіваної кривавої розправи, якій є ім'я — перша смертова війна. Між старшинами легіону УС, що в осені 1914 р., перші вирушили в Карпати на кривавий тих, бачимо сотни у Вітовського. В рядах Січового Стрілецтва проходити він весь кривавий, але сповнений шлях тієї першої української Військової формациї. В часі весняної підготовки в 1915 р. його сотня відмінно Гапич і на посту тієї княжої столиці, зазічує блакитно-жовтий прапор, як передвісник приходу на ратуші Львова. Прекрасний юний старшина, побрий товариш, поруч сотника Ізяїа Іершика, найбільш популярна постать серед членів мес стрілецтва. Відлік полів осінь 1918 р. вистав його разом з УССЯЦІ на Куковині біля Чернівців. В жарті підіймає по Львові, де основував ЦВС /Центральний Військовий Комітет/, якого явівляєм замінником відповідів бувшої австрійської армії до місяців — нього зброї його наступу.

Близькотижневий подвиг попії не дозволяє йому яксліт зберинти організації свої приці. Політ заслать по акції. На рістку про пляно-виї приїде польської Ліксіпіїчної фініції по Львові Вітовський звертається до братя Левицького, як представника НРГЛІ в переконані його про потребу негайного вступу. Брати графі Губін відмовляється перевести від ту братів Левицькому, Вітовський прет'єде свій план опинувати його по ючі його Військової організації. Брат Левицький після заслання його плян прийме.

Вітовський в гутою своїх співробітників перевозить свій план в піво. Точно в 4-ій годині після пізночі зорганізовані відішли українські стрільців досажують касарні та наїзають їхній бік'єти міста. Вітовський висилє спеціально юнаків в край, що різночено на місцях в паровозінні з місцевими українськими діячами доконати перевороту. І після довговікової перерви український наріп Західно-Українських Військ /Ігличині/ стає знову паном своєї землі і своєї полі. Він знов може сказати "речення горло": Ми лім, мій храм.

*

*

І хоч не впадає згаданіти під, як тає близькі звіпочки своєю рідиною Вітовським, то все ж тає саме звіпочаткування мало колись бути чи тії чи й іншого.

Почини, яким після триваліх зіграватих боїв з польським противником українське військо не відало опустити Львів, вистяться особічно вионітлені симеи учасниками попії. Іо найдужніших, їони вачистість:

1. Заміс Військові сили, якими підпорядковав Вітовським;
2. Гнітуча підлегла поляків, так Військова, як таєм незадініше через у польського наслання в Львові;
3. Етак зорганізування і приєднання скорої помічі в краю;
4. Етак зосіду у симострійному веденні державних справ та обрек певоліціїного способу пуміння.

Потре, нутрічний кінцевий числід кампанії як Львів і всіх ямігнів вагалі, вінк не зменшується вагі Листопедового Збрву. Сьогодні може належна оцінити його значення.

Листопедовий чин має далекосяжні наслідки в чотирьох ділянках: військові, поземлю-організаційні, міжнародні та виховні.

І. Якщо ще про військову ділянку, то тут Листопедовий Збрв звічкує творення УГАрмії. Слабі вілліти Вітовського, які в ніч на І-ше листопад не досягли 2,000 чоловік, стали ядром, погрома яких зорганізовано пізнішу понад стотисячну армію, що вісім місяців сепер діє незірвні обстанин, не маючи жодної допомоги зі зовні, ста-

Виїх сильний спротив уваговній західнім зліянтам поганській армії. Тоді відповідою наступу Вітковського не було б пальбо і боротьби, не було б засідок і засад відповідних бойів трьох галицьких корпусів, не було б відчуженої чортківської діяльності в квітні 1919 р., не було б бліскучих походів їхніх артилерійських гонів на Білів - Опесу в червні і за - гніяття фінальної 31.VII.1919 р.

2. Незадовільні Вітковського не дійшло до створення на терені Західно-Українських Земель Урядівінської Держави. Поляки, які мали підготовлені і подіяні військові кадри, які на терені цілої країни діяли, були у військах європейських армій, які на території України не діяли. Спротиву че тільки Львів, де вони мали гнітучу перепалку, якій цілій країні "шантажувальні" настуки відбувалися на місцях бувши лише складом військ. Щойно під охороною влади мілітарної силії було положити основу під владу підприємства. У Львові після 2.XI.1918 р. була покликана перша уряд в президентом Костем Левицьким на чолі. Тільки після цього стала відкрита вілька всіх урядівінських земель в опіку Самостійної Собою держави, якої виступом був 22.I.1919 р. - святочне провозглашення на Союзівській площі у Києві, що "Віл на чіїх руках єдино вільгається і століттями віліваний честини етної України".

3. Листопадовий чин поставив справу також під загрозу незалежності Західної України на міжнародній арені, як проблему міжнародних вносин та міжнародного права. Уряд ЗУНР, а потім ЗОУНР зміг зробити тут, щоб чималоші зробити засланням європейських першів на те, щоб мати сильну опору в своїх політичніх роботах на зовні. Визначені іншими першівами, а підготовкою підемодзаціями було передумовою підтримання помочі в засланці. Які підготували без застережень позиції стані, якій заінтувавши під'ятної листопадової ночі. Найбажче було побитись позиція в першіх антисти. Демократія ЗУНР, яка прибула на Мирську ініціативу по Парижі, не була оцінена за пропозицію до участі в нарадах і працях конференції. Однак чинники мусили числитися в фактом повстання української підлеглих на терені ЗУЗ. Вони звернулись на себе від посередника в Українсько-польській війні. Спеціальна комісія Антисти не чолів як грануціоні рин. Берегові опрацювали умовами підемодзація, та визначили лемарт цієї лінію, яку однакоже уряд ЗУНР - республіки від кинув, головно через те, що вони заслані в Львів та "відстоївши" десант по стороні Італії. І хоч після мілітарної поразки призву, як і в конференція і підпільнична поразка, раз випадижені справи під загрози ЗУЗ дозвіло че скопили з повалкою після у міжнародних чинників. Одним з епізодів в цій підпільничній акції була так зв. лінія Європа, яка стала знову головною в другій світовій війні, як "мементо", що як довго сподівався української підлеглиності не була вирішена зовсім в волю Української ніводу, таємно в Франції неможливий в зоні мирні відносин.

4. Опинився на більші відхилені від спілки Листопадової Ініціативи під час вихідній підлянці. Всі гопакетні зроблені Листопадових ліній, хоч які зони були великі в відповідні по стяну на чого національного розподілу, то зони були зонами відповіді. Вони не заслужили кінцевого успіху. Амія була підемодзація. Демократія зліглила.

Підпільництво успіхів заслано утворенням нового стану речей, в якому Україна постаріла була в стянувиче предмету.

Чи ж ю не остало нічого тимчасового після Листопадової Зуїзу? Остало ють, проти чого відмінні метаєльні підемодзації ворога, що не в силі зробити зуо часу, - остались цінності у сюжеті драми. Листопадовий Ініціативи, це зміст по національній соборності. Він ліквідував пухлі відмінні якісні відмінні і зміст нього випадижені пуха соборності. Участь у львівських зонах східніо - українських частин показала шлях до чистої соборності через соборність чину.

Чин Листопаду створив у народі віру в власні сили. Чарів, зніженій погромом по рідня етнографічної маси почув в свої сміли, освітлив сої, що не судилося йому бути річним погноем, "тряпкою у чужих поіздах іноземців". Дарма, що ми в змаганнях впали. Втім, але в змаганнях чесних. Упакок в чесному бою стимулє по нового поростання. Кров "за чесний стяг" пролита ніколи не пропадає нічого. Земля, пересякла кров'ю герояв вагнила златна рильата кадри наших борців за ідею української нації. Леденіння, що тільки боротьбу відбувало своє право, стало угольним каменем української переживниці ідеології. Старт засліпляв мазети, що тільки чрезез-шаблю можено мати право наново відбудувати собі право гордженства.

Разом з тим твориться зовсім новий психофізичний тип селян Української молоді. На місце ультраєріяльного, саркастичного пуха поневоленого Сходу приходить нова революційна ментальність.

Листопадова ніч корінно підемінила психіку "пощівого русінія", що ні в силі був сприяти ініціаторам, поза тими, які зячевкували улюблена пісенька "мир Вам браття". Чарез допання революційного елементу українська етнографічна маса піднеслася на рівень молодіжної нації. Національні ідеї, як єдиний кліч стала вісністю найширших мас.

І коли тут же маси, а особливо підпіл молодію ЗУЗ-ель по упаку наших житільних змагань знову стала пиллем: або поганити по часів соловікової селицької ішлі із затухлою атмосферою загумінну, побудовано відчайдухами сеє знову по рідня пасивної маси, зячіючись всіх політичних еспірагцій та наз'язуючи до певного еполітичного українства, що стануть на шлях послідовної боротьби, - то вибір вже був передіганий. Во щях з майбутнім показав Листопад. Ідеалом молоді підвестів бути "Свін без роду", що кляє свою голову на всіх по юсе - вищих Бішопів за чумі інтереси. Чарез Листопад вона надіяла підірвати нитку трипції по князівським роїнів, ягорізьких козаків, та славянських гетьманів козаччини, що скріломі своєї місії на Сході України, тричі зібралися та. І тому зовсім зрозумілім є, чому ставши на шлях творення нації революційної сили. Іс не ряпа драгоманова, щоб сховатися нащі трагі, щоби ясним спрэцизованим своїх політичних поступів не статичні на себе під часів вогню стала власність тієї молоді, але настав сл.п.Ст.Петрови: "Не забувайте про меч, учіться міцніше пірмати його в свої руці - на те, щоби вступити в бій в кожним, хто начі національні права та ідеали захистити".

Листопадовий чин започаткував пірвіл боротьби. Нація ступила на їх лях, в якого війти не сміє. Або перемогти, або згинути. Хто не зможе консервантій, які витворив Листопадовий Чин, той не в стенні зможе зіслані змісу і конечності тієї боротьби, яку по съогоднішній день веде український наріл. Листопад дає нам ключ до розуміння "сьогоднішньої ситуації".

І коли приходити річниця Листопаду, коли листом поширеють котити паполист, чи не тільки почуваннями реагуємо, але цей кількіт революційний чин ми оцінюємо як піреломовий момент на гляжу формування народі дарма селицької і союорницької ментальності та вихідну підставу до пільших житільних змагань українського народу аж по съогоднішнього днія, як ект політичної зрілости та видобуття, в якому з'єдналися революційна динаміка та політична розважа в одні.

В тому пілкеті також оцінюємо ті гекетомби жертв, які поніс український народ в змаганні за свої високі ідеали, за свої державні права, від пірвих жертв в боях за фронт в Інгер та головний пріорець у Білорії, по останніх за наїмніх пнів в боях УПА.

Знамо і рівимо, що жертви ці не пішли на марнє. Кров герояв, проїта в сраженні єпопії за пірматність попитиме ногі козороги борців, які проміятували вчінні і в останньому бою злобулуть пірмати. Топі сті не вадешеній чин листопадової наці, чин, ім'я якому: Самостійна, Свободна Українська Революція.

На КАНВІ ЛИСТОВАДУ.

Легенди мілі піл пінного порога
Проходили путь тернисту і таєму,
Та в серці носим світлий, теплий спород,
Нк Львів бути під сольми рідних дул.

Ми тяним день, коли в палому вінницях
Іврів огонь морутніх літєт сім!
І Снязя Львів окраїна столиця
Встановлить у славі і красі.

Ми тяним день, коли віліаній лоскіт
Ламат віків першорічне ярмо,
Фоли ясні ніт і пами Вітовський,
Значучи шлях літичних перемог.

Легенди піл ми горло носим госі,
І тіри яко спіткам в наші сні, -
І, хоч щумить чужа налів осінь,
Ми чует спіл все близької весни....

Все бачим шлях, що стогне піл полками
І вражу крої, прострелені лоби, -
О, даю кет кричаними руками
Лама хвости і ворює город!

Наперво смарть і таєт вітом холотні, -
Все чути п'ятін геміческих змагу пні.
Епічиться меч, Великий меч Господній,
Освінна тим, що занурить слово гні.

Засяє день над трупом вілим і хильм,
Погстане аноз в руїн розафтий Храм,
... Це погане крої, що відга у Парижі,
Це погане крої, що змила Фоттерлан!

Горі серця, бо віра тівердя криці -
По бурях зим усе цвіте весна ...
І завтра Фин, це все, що нині синіє,
І завтра день, хоч нині ніч стрімле.

★

★

★

Легенди піл ми горло носим госі,
Ноги чи ногембр приляється у снах
І, хоч щумить чужа налів осінь,
В городя пуч нам стукає весна.

Ми клянємося ось тут на цій чумичі -
О, спітє гресь, послухай і зятямі
Всю подню дум і піппати Україні
ІІ слухай і крої ю і життям!

полк. Михаїло Колодзінській

ЗНАЧЕННЯ ПРОВІДНИКІВ СЕЛЕНСЬКИХ МАС
ДЛІН РЕВОЛЮЦІЇ.

Повстання треба напати організовані форми. Це значить, що повстання мусить мати свою верховну владу, яка має не тільки його керувати, але й чим керувати. Повстання без сильного проводу, це бестія без голови.

...Підставою повстанчої влади є повстанча влада по селах, тому під час повстання треба в першій мірі стриміти, щоб у кожному селі й містечку була повстанча влада, готова коленої хвилини виконувати прикази головної повстанчої влади. Значення сіл і містечок під час націоналістичного повстання є першорядне. Від іх упаратного виступу її вибухової сили буде залежати успіх повстання. Тому повстанча влада на селі чи в містечку, це найважливіше місце кожної повстанчої влади.

З праціла повстанча влада на селі мусить бути сконцентрована в руках оточного провідника. Від його відрази, знання запам'ятати національнім і під його організаційного хисту буде залежати маєтє все. Провідник села мусить мати ав'язок з безпосередньо вищою владою в повіті, зглядано в районі й на приказ цього провідника робить приготування по повстання і його перенести, а що найголовніше - організує його. В який спосіб перенести повстання на селі не можна попати в якихсь певних формах. Правилом оточене має бути: знищити наперед мігру силу ворога, чи це буде рада колгоспів, партійна обсада МС, стачиця ГПУ/МР/ азглядно військовий відлік ворожих держав.

Коли перший виступ удався, то провідник села стає автоматично провідником начальної влади, що підняла повстання. Тепер починається його публічна робота, бо після знищення ворожої сили провідник є побітником і паном положення. В цій хвилині провідник мусить зміти бути законодавцем, адміністратором, стратегом і суплею. Першим його завданням мусить бути з'єднати собі масу села. Всіх способів троєма вимагають, щоб масу зтягнути і повстання і з'єднати її з ним. Такі речі, як символічне спалення польських літер^x, польських емблем і ворожих гербів і інших чужих познак ворожої влади і ворожої нації, як рівнож притягнений суд і екзекуція націоналістами, зрадниками й тими ворогами, які жадостоко заселялися над селом, можуть тільки піднести повстанчий настрій серед МРС.

Ублічні сили мають граніче педагогічне і психологічне значення. Має се засчити, що супуттєві жадостоко, але й справедливо. Супутти треба так, як французька революція свого короля, або гетьман Мазепа зрадника Іскру і Кочубея. Не боятися найбільш строгої справедливості, але рішуче відкинути методи ЧС, які були звичайними масакрами й вбивствами людів, і які може мати оправдання в московській психіці, але нам є і мусить бути чужі. Наше повстання мусить бути жадостоко, але й справедливе. Ми мусимо відразу виступити як сувірін української землі, який не має страху картити публічно кожного злочинця. Комуністичних комісарів не можна так мордувати, як большевики царську родину, але так, що їх цілий світ ще разів українську справедливість і і почуття праюності.

Тому під час повстання не

^x През ця написана в 1936 році, коли на ЗУЗ була ще польська окупація.

треба допускати до самосуду. Все треба віддавати судові. По розправі з ворогом явним і тайним мусить провідник приготувати село до оборони і упорядкувати свій повстанчий відділ. ...

Дальше провідник мусить назначити в селі адміністративну владу, яка мусить заоцінюватися раненими, хворими, дітьми й апразіацією. Село під час повстання мусить творити одну велику родину, опановану одним почуванням і бажанням.

Під час повстання однакож завданням сільського провідника буде спітити в допомогу сусіднім селам, які не дали собі раду з ворожою владою, а дальше в злущі з бойогами відділами сусідніх сіл старатися зайняти новітове місто і взагалі потирювати засяг повстання. Така початкова рухливість повстанців дасть їм перемогу в усіх селах, у повіті чи районі, бо хоч би десь у якомусь селі в повіті утвердилася ворожа влада, то це ще не велика загроза. Як повстанці з сусідніх сіл прибіжать на час і в заролку злікідують ворога. Загроза є тоді, коли повстанці захопляються побідою в селі і не спітять на поміч загроженому сусідові. Тоді ворог може отримати допомогу з міста, де все буде знаходитися більша ворожа сила. Сперкавши ініціативу, ворог буде гарно пробувати перебрати ініціативу в свої руки і вирушити на пасифікацію сіл, які обніло повстання. Треба мати все на увазі переворот у Львові 1.XI.1919 р., до якого не прибула негайно поміч з сіл і повітів, хоч там не було ворога. Поляки мали час зорганізуватися до оборони, а одержавши поміч, виступили з ініціативою. З другого боку маємо приклад з повстання проти Скоропадського, в якому села рушили на Київ. Під навалою повстанчих мас, сироти Скоропадського був здруїдений по всій країні, а Київ опинився у руках Директорії. Всі невдачники під час перевороту на РВЗ виправляються тим, що мовляв на СУЗ був загін Січових Стрільців, який вирішив долю повстання проти Скоропадського. Це можна опрокидувати значення Мотовилівки, але й на Буковині був теж Чурінь УСС, а переворот у Львові доконало рівною регулярне військо. Львів був зайнятий, тільки бракувато на РВЗ того стихійного походу дядьків у кожухах із обрізами, щоб передефілювати у Львові перед своєю українською владою. А це було тому того маршу, бо по селах і містечках не було лютей - командантів, що вміли б і хотіли б організувати загочи іти викуювати ними ворога з міста. ...

... Повстання можна собі представити як повінь, що залила якусь землю. Вода навколо обливає нижчі місця, і дещо вивилені оббігає з усіх боків. Шораз новий наплив води заливає по якомусь часі й вивищенні місця і їх погриває. Останутися тільки дуже високі горби, яких вогні не може залити. Однакож могутні хрилі вдаряють з усіх сторін в горби й по якомусь часі такі угари з усіх сторін розіб'ють, знівечать і затоплять горби. Повінь, це є повстання якогось народу. Підвідені місця, це ворожі оборонні точки, в яких не татося заскочити ворога ченалійно й він ставить спротив. Чарепти високі горби, це будуть головні точки концентрації ворожої оборони, зайняття яких дає остаточну перемогу повстанців. ...

... Незгідні здобутки в перших тяжіх повстання мають вирішне значення для наслідування повстання. Ге, що прогавиться в перших моментах гибідіху, можна згубити після тільки затяжною війною, яка вже ведеться після правил регулятоної війни. ...

Сільські провідники повстання є з-з-під ворукою, то маса від часу гибідіху була з мати владу й буде знати що робити. Треба мати на увазі, що такий провідник повстання на селі, це найкорінніший елемент українського народу. В часі повстання командантом може бути тільки людина енергійна, очайчуна, а притім із здоровим "хлопським" розумом. В Німеччині воєнний генерал, який з політичного боку може бути нераз із чорним генієм, однакож це справа політичної освіти маси і її патріотизму, як і верховної повстанчої влади, чи "ахно" буде отаманом бандитів, чи новим Кривоносом.

Франціо Фонцов

ДО СТАРІХ БУРІВ!

/виїмки з статті в 1922 р./

Воскресинські ліпи
там, де є могили. — Ф. Ніцше.

Моральна хрів на мої інтелігеннії була ще довго відходячи для усвідмінного фрометського життя. "Укяти іх промисли — не тема цієї статті. І я хочу лише ... взвінти увагу ростучої генерації на одиносі, що не може пумку в тепері на потребу тієї молоді, що має змогу читатися. Превозерегти їх, щоб на їхніх слінчах попадати відомого, недужого пумку і художника покоління, що вирішили в темночих льохах народі, паремно скликуються раз-півнати підкорілкуватими очима правдивий шлях. Спершу його ючили в мовильцім порохомінні, отні з "Щасливою Австроїєю", дігру в російською паризністю, та в епічному революційному фронті, наречті в світовій революції, себто в концепціях, що гіл маскою універсалізму орвали за свій національний ідеал чужого народу. Отні обмежували полет своєї антавії Сянам в опірі, Зоруцем в прямої сторони. Інші — в широким поїмахом пумки — не хотіли лишити і клаптика нашої землі поза границями ... Росії. Щи чуми їхні непрощані боги вітанялися наша інтелігенція, і їх ім'я нищила своє відчінно, як рильські глядіятори, і як ті самі глядіятори, нагіть пістолети присут смерті, не зауважили послати свою панові: "Ар-Ценар, моніторі та салютант", як це робили наші провчани по Москви, якби ті, що складали свій "голл" на південно-східній столиці — надіть після Риги. Люди цього покоління сплатично пересувались по історичній алеї "Без прагнень відтішного, без спогадів вчорашнього" як сказав опітні політичні поет.

А головне без "спогадів вчорашнього", без тих споминів про піді батьків, що омолажують луши неморів ставе вино, без морального від'язку в них, без траєнції.

На це я хочу звернути тут увагу. На траєнції не сміє звінчати життєвий народ, що хоче жити. Особливо той, що відроджується по нового життя. Іо працітило сказав Ніцше, що лише там можливе воскресіння, де є могили; що гтихнуди міву лиши можна лише в умі готовий, хоч хвилює ветераний організм, що відтірає має лише той, хто мав в чօті; що ветрати може лише нація, що має траєнцію....

... Насія, це щось більше як ті, що хочуть съоголні роюти із історією. Це велика спільнота тих, що живуть, і тих, що живли. Ці останні — палко численніші від перших і — не все від них чурніші. Вони не шеали наївки в націого життя. Схопячи в історичній арені, вони заповіти дітям і внукам свої погляди, ідеї і цілі, які втійснюються вічно не одною генетикою. Борючися і живлячи все національний ідеал, як вони його розуміли, вони, ці чорці лишили нащадкам величкість морів, горів, вміння, спогадів слаги і приречень пісні, величезну силу колись активної народньої енергії, що може й помагати але відразу простурила до осягнення національної мети, симфонію ідей в якій відчуває вухо зняте свій сон; ряд вітіврівних чятаків, в яких пумяючи політичні вінів-важіть — ідеал нації. ... Ці присвяї мінулого хотіли в нас вступити абстрактні "вагальні людські ідеї" і так нищили націю. Їх коли аргументуємо наївно просто на землю не тим, що на ній сиділи їхні батьки, але тільки празом того, "хто на ній працює" /чи не соціалістичне ясколо!/, то відкликуюмо по нєї дорогоу звітам учорашнім і нинішнім, хоч і в "трудового народу", нищимо права нації.

Їх коли аргументуємо просто на "відроду житу" не тим,

що дістачу його від батьків, лише правом сучасників на самовизначення, то лягти чи зможемо відперти чужі претензії до північної Чернігівщини або до Уолмінська. Во коли прагала політики для нації хочемо привести в агоду лише з абстрактними ідеями справедливості /"не убий" та інші засади міжнародного класифізму/, то матимемо замість нації громади сектарів, якім все одно де вони живуть, які не прив'язані до жодної території і які, подібно до чімецьких колоністів-менонітів, що їм віра не позволяє вживати зброї, однаково добре чуттється і г себе дома і на чужих їм українських стенах. Такі сектарі, для яких свій власний закон був вищий гіл законів ділів в на найліпшій чорозі зрадити свою націю, як це робили французькі біженці, що збройно боролися проти свого краю в рядах протестантських військ, або нації "інтернаціонали". Навпаки, лише тоді може нація утриматися, коли несплатиме правила свого життя не з сектянських заповідей, а з понять та ідей, що повстали і безнастаний боротьбі поколіч за збереження батьківської землі й роду. Лише там, де що останнє зановіль становиться поняттям інші засади "права" і "справедливості", повстане нація.

...Не можучи обійтися без традицій, нарід, що губить власну, засвоє чужі. Так стається власне з американськими емігрантами, лояльчими горожанами Сполукуених Штатів. Так стається і з нашими "інтернаціоналістами", що стають лояльчими горожанами Росії.

...Все, що пахло національною традицією, всі велики, масові поричи до самостійності плямувалися в нас як "польоністьство", "мазепинічна", як "ватиканська інтрига" /боротьба унії з православ'ям аж до 1868 р./, як "буржуазні вибрики" /протибільшевицьке повстання/, всякі спроби створення національної ідеології плямувалися як шовінізм. Всякі хотіння засинати проголівля між обицвома відламами нації і створити правду, спечту на традиціях соборніцької ідеології, що не знає уступок ні в один чін в другий. Бік нищіння, і що сі нищиться зточною рукою чужих наймитів. Під отруйним подихом нашої греко-української опінії могли цвісти лише течії та частрі синтаксимального україніофільства, імпotentnoї опозиції, "самоотверженого малоросіянства" і сяно-збручанського парткуляризму. І навіть тепер, коли на щастя наново наз'язуються вістійних змаганнях нитки перерваної традиції, хочуть у нас знову її перетяти, викинаючи т.зв. "крігслідерів" /піднімальчі миру/ і співаючи стару пісню про братні народи. Так і вони, противники нашої традиції, теж розривають старі могили, але не для того, лячого чого тусе відслонюють віко Лазаревої домовини, лише як Гієни, щоб знищити те, що пощастило час...

...З цим хитанням мусимо раз на все скінчити, мусимо вибрати: або "Свята Софія", або "релігія - це опій для народу"; або рідний край, або прогелемтаріят, що "не знає вітчини"; або власна держава, або "соціалістическое отечество", що не зносить границь; або Мазепа, або Кочубей, або Хмельницький або Чисіль; або "громадівство", або націоналізм; або зренення з самостійної політичної ідеї, або власна державність; або "драгоманів", або національна непідлеглість; або безнастанне оглятання на засади "гуманності" і "справедливості", або безглітний хід наперед; або нібито інтернаціоналізм, що є лише покришкою тля чужого націоналізму, ворожого нам суттю і формами, або власна національна ідеологія.

Нарі, його минуле й теперішність у вигляді його волі, думки й почування мусять стати предметом дослідів ростучаго покоління, коли вончо хоче відчути і зрозуміти колективний ідеал нації, коли хоче дійти до кінця дороги, за яку вступили попередні генерації, що освітлюють нам тлях.

Нехай бодай та частина молоді, якій химерна доля позволяє на те, візьметься до цеї тяжкої, до цеї утяжливої прані стулівниця національної традиції, чиїку якої даремно хоче перерогніти купка невідповідних маняків, що за Львовом не бачать Києва, або тих, що загіпнотизовані, як сновила міслю, близкучими московськими банями. Нехай вчиться розкопувати велики могили, в яких наперечно знайде більше інтелектуальних і моральніх скарбів,

нік у копійкових брошурках мартівських злагіристів, більше ясної поста-
ви цілій і метод їх реалізації. Може тоді перестанемо бути нарешті на-
цією без голови. Може тоді зникнє прірва між національним ідеалом і лю-
дьми, що мають його війснти. Може тоді титанські зусилля народу пере-
стануть бути озасильним бориканням і дістанутъ свою ясну форму і м'яту.
Може тоді зникнє нарешті та диспропорція між генієм нації та її мозком
що все була прохляттям нації історії.

І не треба боятися стягти на себе наклепи реакційності. Іо лише те нове є тріяле, що міцно коріниться в старім. З французької революції перешло на те нове, що хотіли запровадити своїми утопіями Робесп'єр, або Бабо, і та стара, що перейшло до нового кодексу Наполеона. З усіх большевицьких експериментів останеться і вже останеться лише стара ідея селянської спасності, а не комуністичної утопії.

Таким мени видеться завдання нашої молодшої інтелігенції за кордоном. І їй це легше зробити, бо свою провесну вона зустрічала в самові боротьбі, а не в покорі; бо в її пам'яті нема спогадів п'єсятків років ганьби, що опілюють душу й характер. За цю правду треба взятися кожному, хто вірить у воскресіння нації, — бо, повторяю, національний ідеал вироблюється ряпом поколінь: бо навіть останні зусилля — це лише синтеза попередніх: бо не зважаючи на поставлені підпідками дороговкази, які 'смося' з дороги, як це й підсно с талося; бо нація, що не має і не ішне вчора, ніколи не матиме завтра.

Во "воскресають лиш там, де є могили" і де щанують старих боргів...

О.Лятуринська

HA BAP'IR

Нé знаeш пасла? - Боронись!
Освячений дeржу я спис.
Я попіл бороню батьків,
Гeroїв славу, честь борців.

Зухвальче, чолом, зором ниць!
За мною княжих ряд гробиць,
Багаття, і священний дуб
І Володимирів Гризуб.

КУЛЬТУРНЕ І ФІЗИЧНЕ ЗНИЩУВАННЯ УКРАЇНИ МОСКОВОЮ.

Український народ поневолено Москвою національно й сопільно. Це поневолення посилялось з року в рік, приймаючи сьогодні вже форму птучного фізичного знищення українців як нації. Москва проєкт таки брутально грабує Україну й її населення. Грабує її не тільки під оглядом матеріальним, але також і моральним. Грабує, немаручи на те ні права ні сумлакня. Ще за російських царів Петра I, Катерини II та інших наші прапури, українські козаки своїми кістками загачували багна Маріїнської системи каналів, щоб яполучити "зікно в Європу" - Петербург з Волгою. Вони своїм трупом мостили також підлоги Петербургу, бездонні траншеї ння хінського багна, загибали в тепрохідній архангельській тайзі та блукали по сибірських тундрах.

Україна для маскалів є не тільки об'єктом матеріального грабування, а є об'єктом грабування її духових надбань та культури. Комірі визиску та руйнування Москвою культурних скарбів України нарешті неможливо уявити не тільки вони величезні. Література, мистецтво, наука, техніка, школи, музеї, релігія, все притягнуло й поставлено на продаж в користь "єдіної і неділімой". Перші артисти, визначні науковці, співаки, мальари, музиканти - це не париців Катерини забираються для обслугування царського двору. Цілі царські хори та балети складались з українців. Найцінніші старовинні речі, музейні скарби, намітники старовинні ділковито вивозилися до Москви.

А большевики пішли ще далі за царів і, захопивши в свої руки все економічне та політичне життя України, поставили собі на службу всю духову культуру України, всі її матеріальні та моральні добра. Сотні а та й тисячі різних українських письменників, працівників науки, мистецтва "вільно чи невільно" змушені були працювати, або їх сьогодні працюють на користь Московії. Для прикладу назовемо декілька визначніших прізвищ.

XVIII століття: Бортнянський - композитор, Капніст - поет, Козловський - різьбар, Боровиковський - мальар.

XIX століття: М. Гоголь - письменник, Боярська - артистка, П. Данилевський - письменник, І. Репін - мальар, П. Чайковський - композитор, Айвазовський - мальар.

XX. століття: О. Середа - співак-тенор, Олександровський - мистецький критик, Капіца - академик, Заболотний - визначний архітектор, І. Заболотний - визначний мікробіолог, Ручинський - визначний критик, Анд. Хвіля - письменник, Мовчанко - кінорежисер, М. Рильський - письменник, Прат-Умара - письменник, П. Тичина - письменник, Волод. Сосюра - письменник, Ребуський - композитор, Заньковецька - артистка, Лесь Курбас - режисер.

Деякі з них перейшли зовсім на службу Москви, другі сконали як "шкідники народу" та українські націоналісти, а інші засталися та працюють в підсоветських умовинах, не проявляючи активістичної діяльності.

В протилежність наведеним даним можна закинути, що маскали, яких Москва засилає на Україну, якож живуть на Українських Землях і працюють в їхній користі. Ве дійсно так, що вони живуть і працюють на Україні, але не на її користь, а на користь Москви, а надсилаються вони для того, щоб здійснювати московську загарбницьку політику та практично керувати визиском України на місці. Одним із головних чинників гноблення України була її Русифікація. Що це дійсно так, назіть стверджує сам факт "українізації" України, що запровадила сама ж центральна московська радянська влада. Зі своєю нахабною русифікацією радянська влада тут далеко

зайшла на Україні, що виникли поважні загрозливі симптоми для колоніальної болю вицької політики на Україні. /Справа Лильового, Скрипника, членеси СВ/ розстріл 28 українців-членів УКП-істів і т. п./. Український націоналізм, виступаючи або за усновано, або й зовсім відкрито наносив бульєвицькі владі досить дощульних, часами прямо таки грізних ударів. Тому так спітно почався "українізація" України. На перший погляд це дійсно смішне й глупче - "українізувати" Україну. Го це рівнозначнє було б сказати, що русифікувати Росію. Але це лише зайвий раз підкреслює, якого нищення захопила українська національна культура та людіві надбання, що навіть у самих москалів виникла потреба в ім'я своїх намірів "українізувати" Україну. Правда, що ця "українізація" була зводжена в "українізацію соціальную по змісту", але українізація почалася.

Розуміючи, що брутальнє бізичне насильство не може завданіти три вале та довговічне поневолення, бульєвики прикриваючись гаслами "соціальної справедливості, самовизначення націй, права на національний розвиток" - поступово підкорялися до віковічної української національної культури, щоб повільними але певними кроками прямувати до цілковитого її знищення. Отже Москва і притягала собі на послуги всі найвидатніші українські культурно-наукові сили, щоб через них звідувати мости від російської культури по українські і наважили її опанувати.

Крім тухово-культурного грабування, Москва почала в неімовірний спосіб знишувати українців бізично. Це знищення заплановано на початок широко закроєну скотю, визискуючи їх гірше, чим робочу тварину. Час яку вартість привласнила вона собі дармових рабочих днів, які випрацьовано українцями в різних галузях господарства ССР, обчислити досить тяжко. Найбільше таких лаїв дають пугачів'язні концтаборів. Точні інформації вказують на те, що перший концентраційний табір Московія заложила в 1923 році. В той час поміж комуністичною верхівкою було дві думки: одні запропонували знишувати політв'язнів, другі засилати до концтаборів для примової праці на користь держави. Друга думка перемогла і в того часу кількість концтаборів, а в них концтаборів вирічно зростає. В європейській Росії південні кордони концтаборової смуги в 1936 році проходили Ленінград - Котлар - В'ятка - Уральські гори. В Азії вся Сибір та Середня Азія являють в себе місця заслання. Але з початком 1937 року кордони концтаборів посунулися в усіх напрямках ще даліше. На півночі вони сягали як за північне коло, а на півдні поза Рибинськ - Самара. Нарешті кількість арештованих настільки зросла, що концтабори почали бути в по всьому Радянському Союзу. Та фактично бульєвики перетворили в один загальний концтабор весь Радянський Союз. В 1935 - 1941 роках найголовнішими концтаборами були: Мурманськ, де будувався морський причалок, Медвежа гора, Архангельський "Свердловський Строй", Свірський концтабор, Кемський, Ухто-Печорський, Воркутинський, Колимський, табор "Охотське море", Алаг, Маркінський, де перебували білогвардійців, Караганда, Жарган, Гайкало-Амурська Магістра /БАМ/, Біломорсько-Балтійський канал /ББМ/. Далістрай зі славетним "домсомольськом", Рибинський електрострой, Волго-Московський канал, Московське метро, Амурстрой, Обський та Іркутський концтабори і багато інших. В 1938/39 роках по всіх концтаборах нараховувалося до 13 міліонів політв'язнів, засланних на різні терміни у в'язницях ССР. В це число не враховуються ті в'язні, що сиділи у в'язницях ССР.

Одних лише українців в ті роки в концтаборах перебувало около

13,5 міліонів. Така величезна трупова армія віддавала в кількість держави щорічно гарнізоном 3645 міліонів робочих днів, що, при самих штучно знижених і обмежених підрахунках, по таборовому розрахунку, виносить 18,225 міліонів калорій за робочих робітничої платні, або 91,121 міліонів калорій за робочою витроючою продукцією на рік. З того простого прикладу бачимо, що босковська ходова скіка лише з визиску одних в'язнів українців одеської війни щорічно божевільні виски, не кажучи вже про інші знищенні їх.

Друга світова війна ще яскравіше виявила більшевицькі наміри знищити під часно українську націю. З початку війни більшевицька Москва під перші нищівні удари німецької армії поставила перед Україну, Україна, Білорусія та всі прибалтійські країни спонняли на себе весь тягар війни. А Україна ще зявилається плацдармом для наступу іншів та більшевиків, одних на других. Важливість та роль України для ССРР визначно підкреслив у своєму зверненні до Советського народу 22 червня 1941 року маршал К.Ворошилов: "Ми добре знаємо, чого хоче фашист Гітлер. Фашисти хотять України. Але ми ім покажемо, чим для нас являється Україна". Отже Ворошилов прямо і відверто підкреслив, що "ми ім покажемо, чим для нас /Москви/ являється Україна".

Ставлячи Україну під німецькі упари, більшевики передслідували лекілька цілей. Виставивши посить великих місць озброєні советські армії на північно-західному фронти, кремлівські володарі спрямували всю німецьку наступу на Україну. Цим підтягнуто й запобігено нащінній руйнування Московії, а також і захищалось безпосередньо м. Москва. Хоча Україна і відіграла величезну роль для Московії своїми матеріяльними ресурсами, але в ім'я своїх політичних цілей, Москва потерпіла Україною. Більше, що за часи п'ятирічок більшевики все накопичили величезні матеріяльні резерви. Москва хотіла шляхом замосковської армії, під образом війни, досягти повністю своєї цілі – знищення українців, як небезпечної для неї політичної сили. Під гаслом: "боронити від фашистів рідні хати та оселі, боронити рідну батьківщину, соціалістичну Україну" – більшевики 10 липня 1941 року змобілізували всіх чоловіків від 16 до 55 років та кинули їх, незважаючи і на відмінних і невідмінних безпосередньо на фронт. Розпочалось поголовне нащіння українських армій. Німці вистрілювали вояків – українців сотками тисяч, ще більше брати в полон на винищенні в таборах полонених. Напр. у т.зв. "Київський фаван" в серпні 1941 року попала в оточення вся советська армія, що захищала Київ та боронила фронт від м. Остер до Кременчука, /3. Советська армія/. Лише під одним містом Барішпіль в оточенні захопилося до 1 міліона чорвоногвардійців та советських старшин. В тому оточенні по урядових підрахунках, нараховувалось убитими 250 тисяч вояків, по 550 тисяч полонених. Склад цієї армії був в основному з населення Житомирської, Винницької, Митомильської, Чернігівської, Полтавської та Харківської областей. Потім, майже два роки, німці "виловлювали" та винищували залишки цієї армії, забиваючи іх бувших вояків від різних почів, трактуючи ці залишки як партизан.

Умиваючи собі руки як Понтій Пилат, більшевики поставили під німецькі кулемети сотки тисяч українського населення. А щоб ще прискорити це нащіння, більшевицьке командування розпочало божевільніше масовування величезними фронтовими масами людськими, кидаючи їх в найнебезпечніші місця боєвих дій. Маневрування не дало ніяких позитивних стратегічних наслідків, заве дало політичні наслідки. Українці винищувалися, а німці сунули на Україну. В цей час Сталін оголосив "османську землю". Цим гаслом, спрямованим проти німців, Москва хотіла назвати "зруйнувати У-

Країну, як національну для своєї загрози. Відмінні українські землі під німецьку окупацію, більшевики хотіли тим досягти тієї мети, щоб показати практично, що то є ніщо в порівнянні з більшевиками, а знову ж таки здобути серед українців прихильного ставлення до себе, як "захисників" від брунатного і періялізму. Але українці зі зброєю в руках виступили як проти більшевиків, так і проти німецьких захисників. Московська кліка виконувала свою політику постійно. Вона віщувала українські землі на поталу німецькому окупантові, скріплючи в цей час північно-західні землі /московські/ зонти. Хрім того партійно - урядова кліка Москви хотіла на бутчує засудити атутами проти їх українців, які залишились під німецькою окупацією, кинули /зпаздертирували/ советську армію та повернулись до своїх вільних осель. Такий атут в разі повторного поворотення на Україну /в чім більшевики не мали сумніву/, давав ім право безкарно та по решти нищити українське населення.

При вілступі більшевики в провідна нищили все що тільки зможли: села, міста, колгоспи, радгоспи, урожай, промисловість, комунацію. а далекий схід знижували всю українську молодь, від 16 до 18 років віком. Чам, де лише зможли, вони в чищували тисячі населення. Ік приклад можемо навести м.м. Тернопіль, Умань, Севастополь, Кіровград, Запоріжжя, та багато інших. В Умані під вилом знижували населення, зібрали понад 2,000 осіб, загнали їхого в підвалі холі, де його замуровано. Всі люди зачусилися. В Севастополі ганаки більшевицького коціаря всіх тяжко ранених червоноармійців знесено в підвали шпити і затоплено водою з водотягів. Загинуло 430 осіб.

Ік бачимо, що Україна оплатила дуже "тяжкий військовий борг", абсолютно безвинно. Такий борг не сплатила ніодна з воюючих країн, навіть переможена Німеччина.

/ праці: "ЕКСПЛУАТАЦІЯ УКРАЇНИ МОСКОВЬЮ".

Х-Х

Бо віломо, що перше були ми та, що тепер Московці: власна, підченство і сама назва Русь од нас по них переїшли, але ми тепер у них яко притча во язиціх.

...та й що ж та за народ, коли не үбає за свою користь і не попережує відимої небезпеки? Такий народ нікчемністю своєю уполюється справді безчестівним тваринам, що ними гордають всі народи.

/З проклямациі гетьмана Івана Мазепи до війська і народу українського/.

‡

В У - іні майже ніхто не думав, що герої, які впали під Крутами, належали головами відомої в юрті з Петром I і Катериною II. /Донцов до старих Богів/.

‡

На інші відомо окрім звію імперіалістичною державою в світі -ничі більшевицька Росія. Під плачком "булови соціалізму" в одній країні, настушило насильче цементування населення народів ССР напоямі творчня російської нації, шляхом впровадження однієї мови, культури, патріотизму, месіянізму та економічного життя. Тим то сьогодні більшевизм - це справді оновлений російський націоналізм, з усіма хворобливими імперіалістичними ізнаками.

Сьогоднішній СССР - це великий воєнний табір у якому все про-
цює для побільщення воєнного потенціалу тяжом пільгами
закії країни, озброєння, та виховання громади у загойовницькому
 духу.

/з ТЕКЛАРАЦІЇ Протоку сун /

ЦІЛІ БОЛЬШЕВИЦЬКОЇ ПОЛІТИКИ НА УКРАЇНІ
І ЗАВУАННЯ НАРОДУ ВСРСТЬЕЙ

1

1. Сталінсько-большевицька окупаційна політика на Україні виявляється в слідуючих наполямках:

а в послідній чином у поневісоченні є українського народу, що в загальному зводиться до ліквідації Української самостійної державності та ліквідації всяких самостійних змагань і спропагдення українського питання до позему регіональної адміністративної округи Росії;

б) в культурній осмілляції, щебто в намаганні найперше денационалізувати українство а потім зри- фікувати чляхи, накинення українському народові російської мови, культури, патріотизму, традиціоналізму, расизму й мещанства з метою перевиховання народу і створення нової советської ментальності людини - робота;

в/в господарській експлуатації, яка руяється п'ятьошільному становищі України у відношенні до московської метрополії у грабіжництві наземних і підземних багатств та в індивідуальній експлуатації працюючих низів України, через надмірну працю і нужденну заплату;

г/ в поліційному терорі, що засобом збройної та зокрема родинчої офіційальної відповідальності, переселеннями в пустині Сибіру й Казахстану, засланнями до північних конц-таборів, тюрмами і розстрілами, а далі облавами на лютей; шантажем, провокацією і доносництвом придушує і паралізує намагання народу визволитися з-під ненагисного ярма.

2. У відповідь на жорстоку, більш-чи-меньш окупацію український народ проводить визвольно-революційну боротьбу, яка виявляється:

а/ в підпільно-революційній політичній боротьбі зорганізованого національного активу з метою підготовки і проведення проти - большевицької національності революції:

б) в збройно-революційній самооборонній акції українських повстанчих загонів, що силом своєї зброї охороняють населення від терору енкаєдівських опричників та паралізують намагання окупанта реалізувати свою окупаційну політику;

г) в загальному опорі насестення у зв'язку з насильним надуванням більшеріцьких експлуатацій та протинародних суспільно-територіальних плянів та експериментів;

Г/ в солідарності співції, жертвеності, посвяти та геноїзмі всіх суспільних верств у боротьбі з криївким наїзником.

3. За українським націоном 25 років в боротьбі з росі єдко-бо єщ-
вицьким окупантами. На тому героїчної плаху він поніс зелитечські
жертви в людях, а зокрема в керівних національно-політических катрах.
Загинули з рук зорога вождя народу, люди науки, письменники й поети,
загинули ябо простали без вісти сотні тисяч найбільш національно сві-
дохих земляків, померли голодовою смертю мільйони селян, робітників
і інтелігенції. Великий рахунок втрат жде своєго вирівняння.

1. Зокрема завзялися московсько-большевицькі окупанти терором знищити населеніт західніх земель України. Не маючи змоги зробитися зі своїми отруйними ідеями до народівих мас, вони наслали єще тисячі

своїх агентів, що методом найбільшого кричного терору почали навертати земляків на свою больщевицьку віру. Та населення західних областей України на зломилося, а чудово доказує свою національну зрілість. В нерігному змаганні хоч і платить величеські жертви, все ж переможно прямуючи мети.

5. З українських політичних партій, що давніше цілли на українських землях не залишился на полі бою жодна: вони або емігрували, або причинили свою діяльність, або включились в один революційний фронт, що сьогочні сконсолідований після перемоги.

/з ДЕКЛАРАЦІЇ ПРОВОДУ ОУН 1945 р./

三

Стоїмо ми терпер, браття, над двома прірвами, готовими нас проковтнути, коли не виберемо для себе наційного шляху, щоб іх обійти. Вокючі між собою монархи... наблизили театр війни до наших кордонів... переможений з них... зруйнусь собою і свою державу і приледе її у ніщо.... Тут вже нема й не буде місця на договори про наші права й привілеї, та і давні. на те договори і трактати самі собою зникаться, бо нас прироно-ньо уважатимуть за завойованіх або покорених зброею, отже будемо нікчемними рабами і наша нова доля буде гірша від першої, котрої зазнали наші предки від поляків з такою гіркістю, що сана згадка про неї кидає в жах... А коли допустити царя російського стати переможцем, то вже загрожує нам біда з боку самого цього царя; бо бачите, що хоч походить він з коліна либраного народом із своєї шляхти, але, присвоївши собі необмежену владу, карає той народ по своїй вині і не тільки воля і мастиок народній, але й саме життя його почеловені единій волі і примсі царській. Бачили ви і наслідки цього теспотизму, яким він винищив численні родини найбільше варварськими карами за провини, кинечі доносом і вимушенні тиранськими катуваннями, яких не можестерпіти і витерпіти жадне людство... Так літається нам Братіс, з видимих зол _вибрати менше /т.зн. війну/, щоб нащадки наші, вкинуті в рабство нашою нездарністю, не обтяжили нас своїми скаргами і прокляттям...

Че повинні ми воювати ні з шведами, ні з поляками, ні з великоросіянами, а повинні, зібрали наші військові сили, стояти у рівніх місцях і захищати нашу власну Батьківщину, відбиваючи того, хто нападе на чей війною....

/з ПРОКЛАМАЦІЇ гетьмана Тавана Мазепи
до війська і народу україцького 1709/-

З наведених документів, УНІВЕРСАЛУ гетьм. Мазепи з 1709 р. і з "ЕКЛАРАНТІ" Краєвого Проводу ОУН бачимо що оцінка московської політики на Україні є по суті така сама за большевицької окупації як була за царя Петра І. Московський імперіалізм в нічому не змінився. Так само й незмінними осталися головні принципи нашої гізвольної боротьби. Т гетьм. Мазепа і Провід ОУН спирають свою політику на єдино-з'югоровій основі, на орієнтації на власні сили українського народу. Україна і тоді і тепер не веде війни проти су-сідніх народів, але проти імперіалізму тих народів, то на неї нападають.

ЗАКОРДОННИЙ РЕЙД УПА.

Чайважнішою політичною подією за час побуту нації зміграції чи чужині є закордонний рейд УПА у країни Середньої Європи. Деякі прібітні відділи цього рейду наслідком воєнних подій відрвалася від головників сил і пробилися до чесоветських частин Австрії і Чехословаччини. окремі узброчені групи добровільно склали зброю американцям і були ними інтерновані. Там та іх доля до цього часу ще не вирішена. Захоти українських чинників, поза загальними заспокоюючими обіцянками, че причесли кількох змін у їх лійному положенні. Описів приходу й побуту інтернованих бійців на нащому терені подавати не будеть, вони загальновідомі з преси. На пам'ят місці обговорюмо тільки цілі рейду й політичне значення тої важливої події.

1. Головні цілі рейду.

Теперішній закордонний рейд УПА має дві головні цілі: військово-стратегічні й політично-пропагандивні. Шоб приєднати до протиболітевицької визвольної боротьби чужинців, УПА вже і давніше робила рейди по сусідніх країнах, як Білогорськ, Польща, Словаччина, Румунія і нав'язувала там співдію з протиболітевицькими силами других народів. У спільній боротьбі чайкаре засвоювалися ідеї спільногого антиболітевицького Бльоку "ародів і не була завжди політична ціль рейтів Т. на чужинецьких землях. Таку політичну ціль має і теперішній закордонний рейд УПА. Він є найбільший своєю датою з істотою і скількістю відділів. Розтягнувся він на Словаччину, Чехію, підсоветську Австрію й Мадьярщину, отже захопив усі країни Середньої Європи і відбився широким відгомоном по всьому світу. Світ переконався, що українці й другі п'неволені народи спромоглися створити третю силу на Сході Європи, що буде співвіртувати її долю.

Військово-стратегічні цілі, це другі цілі рейду. Вони безпосередньо зв'язані з договором трьох держав проти УПА, що повставає тому, що бульєвицька Росія почувалася заслабою власними силами боротися проти УПА. На вістку про союз трьох держав проти УПА, Провід УПА віддав у травні "Вернення до всіх українців на чужині", щоб вони покинули свої групові спори й заявили перед світом свою солідарність з воюючою Україною та "однодумність усіх українців без різниці партій, вірувань і переконань, супроти кожного зовнічного ворога, що загрожує державним інтересам України, що готується знищити її визвольні сили". З того "вернення" довідуючися, що бульєвицька Росія з'ясчила договір трьох на те, щоб "притягти до співпраці військові сили своїх помагачів, щоб насамперед зліквідувати ті з'єднання УПА, що охочають речіки українського населення на захід від Сину. Удар готують, ще тільки для тих же УПА, але за одним заходом і на знищення того українського населення, що не хотіло... токинути Рідні Землі".

Командування УПА проломило трикутник ворожих фронтів відтяжуючими рейдами з Чернівецької країни на землі, далі від перстеня облоги. Таким чином ворожі звіси замінути в перстені смерти всі відділи закерзонської УПА і знищити їх там ворогові не вдалися. Про цю справу Комунікат Проводу ЗЧ ОУІ з 25. вересня ц.р. дає таке віяснення:

"Участь у рейді по Словаччині, Мадьярщині підсоветській Австрії не бере ціла українська армія, ні навіть ті всіх з'єднання УПА, то два роки операють на українських землях по західному боці Чернівецької лінії, а лише відповідні частини УП-івських з'єднань з Чернівецької України.

Головні сили УПА діють дальше на українських землях. Вони в останній тиждень, якраз у час високого посилення бойових операцій західного рейду,

скріпили бойову діяльність в околицях Львова і Перемишля, а в посіданні минулого місяця - коли закордонний рейд розгортає бойову діяльність в Чехії - на терені Фуковини, і Кам'янець-Подільської області.

Тому теперішній закордонний рейл ні в якій мірі не визначає закінчення нашої війни з большевиками, як це протиукраїнські чинчики намагаються пояснювати.

? . Політичне значення .

Прихід бійців УПА на позасоветські терени, це перш за все появя перших, незапоручених західнім світом свідків визвольної боротьби українського народу.

Ворожа пропаганда намагається ввесь час затягувати, що на Україні ведеться військова боротьба проти більшевицької Москви, а коли її не вдавалося, тоді хотіла зменити перед світом ії розміри, значення й ідеально-політичні цілі, називачи їх визвольний рух "бандитизмом", що скоплює дезертирів і чамистько-німецьких погромщиків, яким нікуди дітися.

Вістки про поодинокі факти на тої гнівельчої боротьби, що зрілка представалися до міжнародної преси і протидія на тої пресової служби, захищали вірогідність большевицької пропаганди. Однак повна морганізація, або неясне становище частини української еміграційної преси викликали ураження, що на ті інформації про героїчну боротьбу УПА трохи перебільшенні, коли й серед українців є люди, то в такій важливій загально-українській справі дають інту, умалюючу оцінку.

Союз трьох держав проти неї, точнішій часті відомості в міжнародній пресі про ряд гепсічних боїв, несподівано відважний, великий рейд УНА по середньо-європейських державах і врешті прихід безпоганької учасниці національної визвольної війни в повній бойовій формі - все це поклало край обманам большевицької пропаганди. В цих фактів світ упевнявся, що Україна не покинула боротися за своє визволення, що в тій боротьбі власними силами зуміла створити свою добре зорганізовачу армію і що українська армія - УНА - стала чинником, що мобілізує і гуртує біля себе противольщицькі визвольні сили інших народів.

Теперішній закордонний рейд УПА, як і сам прихід бійців у воєнній формі до демократичних країн, має отже міжнародне значення для цілості української визвольної справи. Те, що більшевики намагалися затаювати поза своєю "залізною завісою" - державницькі цілі, організованисть і спонечність нації визвольної боротьби - це стало широко відомим для світу.

Учасники української визвольної війни, бійці УПА, показалися твердими вояками добре зорганізованої і здисциплінованої армії. Більше того, вони виявили більше однородну однодумність, як це буває серед вояків регулярних армій, що мають більше часу на політично-освітню працю над військом. Всі вони з ідомо й твердо стоять на політичній платформі ОУН і УГВР та дали свідчення про правильність визвольної сили, що діють у краю.

В **Б**улереч кіотокочоїй бальтевицькій брехні, що хотіла зробити з УПА зби-
ранину видикових лялій, більші УПА показалося справжньою революційною
армією, скованою однією ідеєю, однією лімкою і докладно свідомою своїх
політичних цілей. Сираз ця істинність, ця непохитна віра в нації найвиті
ідеали дала їм надміцьку силу встоятися непереможними в непівних боях.
і в погорлі до життя і до смерти піднести грізно бойові прaporи Вільної
України.

"О за цами, хай націки
Вкриє попіл життєвий! .
"Або смерть - або побіда!"
Це нат охлик бойовий.

“О відважних світ належить
К'чорту боязнь навісну!

/? "Конкістаторів" Франка/ .

- 2 -

ПАРТИЗАНИ І ПОВСТАНЦІ

Різниця між повстаними і партизанами не є чітко означена. Можна загально сказати, що кожний партизан є повстанцем, але не кожний повстанець є партизаном. Назага партизани підходять до тих повстанців, які становлять окремий бойовий підрозділ, не залишаний зі своїм районом. Партизани організовує внутрішні поруки і сприятливі обставини. Че конче мусить бути повстання, щоб організовувалася партизанський підрозділ... Партизани тво-ряться в стихійний спосіб, через ліппозілних обставин, з яких повстання є найкращим обставиною. Що партизани вступають найбільш вартісні бойові елементи. Це є бойова еліта кожного повстання, бо партизани лучать в собі не тільки рушійну патос повстання, але й назимно ліраховану очайдущу відвагу. Повстанча маса розбігається в разі неуспіху, але на полі бою остають заражді партизани. Партизани так тісно з'єднані з українською воєнною історією, що й генна доктрина українських націоналістів мусить зайнятися цею стихійною формациєю воєнного генія українського народу їй використати цю характерис-тичну ціху українського народу, імпровізувати бойові форма-ції, яких тактика являється вершком воєнної штуки, а їх бо-йова вартість є необчислима.

/ з Української воєнної доктрини
М. Колодзінського /

Х-Х

З УЧІВСЬКИХ МАРШІВ

ІЗ ГІР КАРПАТ.

Із гір Карпат несеться гомін волі!
Із гір Карпат несеться волі зов!
Там синьо-жовті лопотять прапори,
Там же заграла українська кров!

Там борами мандрують гайдамаки,
На плечах кріс, граната у руках.
Україні всевірчій повстанці
Виконують провідників наказ.

Бандера шлях до волі нам покаже!
На Його приказ станемо як стій!
І розіб'єм, розгромим кочло враже,
Запалимо гизвольний буревій!

Ти рідний брате з заходу і з сходу
До нас сядайсь в гізвольний моноліт.
Україні ми гиборем свободу!
І перегернем загарбницький світ!

-Х-Х-Х-Х-Х-Х-Х-

BIE HAC, BIE HAC

Вже час, вже час, народе пістинь
І ченцьгородам України.
Вже зброяю до бой стчи-гічняли,
Во тут вже не хочуть носити гірди,
Во губає кійт нам не нам,
Че нти, а смокть катам!

Сесь вдарить грім грізник гармот
І кров нам до помсти з'яграє.
За гум нац Тризубом повстанемо ми;
За їхніх срятотатецький час преткіл кістами,
Бо ганьба кай чам не ням ...

Не зі же нас нафтгерлший і ч,
Не здійти бр'терська облуза.
В позірі, на горі, на супі, землі,
Всі сили горокі зітремо самі,
Бо ганьба кайданам, че наз ...

Чехай та нас іде песь с'їйт
Ти встанеш із нацої волі.
Свята спадщина наших претків борці,
Пекуча в болх і муках катір
Вкраїна Соберна Чільна,
Могуча і Грімка!

БИТИ ВОРОГА ЙОГО ЗБРОСЮ!

• Вороги будуть трактувати спочатку українських постаніїв як бандитів. Так само мусить трактувати ворогіт і українські постанії. Ворогів муситься примусити трактувати нас в боротьбі з жовнірів. Тут є тільки один спосіб, ткий прогтикує полк Богуна. Полк Чарнецький уважав козаків за бунтівників і казав вбити на паль одного сотника з полку Богуна. Богун негайно казав вбити на паль кількох поляків з полку королівській, ланової піхоти й по-відомив Чарнєцького, що за кожнього воязка його прикаже засудити на паль кількох поляків. Чарнєцький був примушений остатковати життя полоненим козакам, бо боявся бинти їх скійону Рівську. Мотна регулярна армія не вітряжиться робити жорстокості, коли зчле, що проспічна сторона відплатить з надлишком.. . Ми мусимо бути злібні і відмачувати горогові тою жорстокістю, що іні її буде то нас приносити люрати. Че нас праузу звінде з горою».

Сагально кочне повітчя в туже жорстоке, бо пас велику воготу для здичарювання людської цуші. Що не можна оминути жорстокості, то треба її бояз'ї рмісія зужиткуюти та зважіплені нашої перемоги.

І/І. Молочінський

ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ

Марко Піткова

БОРОТЬБА ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ В ПЕРШИХ РОКАХ ПОЛЬСЬКОЇ ОКУПАЦІЇ

Сьогодні, коли героїчна і легендарна УПА відбуває рейди по державах. Середутої Европи й коли про ці походи говорить ввесь світ, може не віт речі буде згадати ті недавні, а вже такі далекі роки, коли починалося "це все".

Все в житті нації є спосне органічно. Все виростає з минулого. І та першня визвольна боротьба є наслідком попереднього революційного періоду, що зформував новий тип української людини, тип націоналіста-революціонера. Теперішні бійці й командири УПА вчора ще були членами таємних, і переслідуваних поліцією та школою гуртків Юнацтва ОУН, боєвиками УВО, або рядовиками підпільної сітки ОУН. Бувши ще гімназистами, або членами таємних гуртків селянської чи робітничої націоналістичної молоді, вони в таємниці перед батьками переховували зброю, заборонену літературу, розліпляли ночами революційні відозви, потирали листівки, сходилися на таємні сходини-наради, шукаючи шляхів й порад, якнайкраще прислухутися їм своєму народові, чим допомогти йому визволитися з ворожої неволі. Рання молодість, проведена в небезпеках революційної роботи гартували юнацькі душі, різьбили в них тверді, незломні характери. Якуючи цим прикметам характеру теперішніх бійців і командирів УПА, засталеним у юнацькому вже віці в революційній боротьбі націоналістичного підпілля, сьогоднішні дії УПА мають риси неймовірної твердості й нервності.

Тому їх варто придивитися, як перед кількома десятками років починали вкорінюватися в український ґрунт, тужавіти і кріпшати ті дрібні корінці, що в наші часи виросли в місці, непоборну силу.

Історичний перегляд боротьби націоналістичного юнацтва на ЗУЗ попередимо коротким обговоренням тих років, коли українська молодь почала вести свою боротьбу стихійно, не мавши ще своєї окремої організації юнацького типу.

Дві причини заставили західно-українську молодь підняти боротьбу на своєму «ідтинку» зараз же після упадку Української держави в 1920 р. Гули це політичні умовини, що в них знайтися тодішня молодь і внутрітні політичні відносини серед самої молоді.

Політичні умовини в 1920-1923 рр. в Галичині були особливо виняткові. Галичина була тимчасово окупована поляками, але три роки не було відомо, чи Антанта прилучить її до Польщі, чи визнає її самостійність. Українці вірили в міжнародну справедливість і це збільшало їхню волю до пасивного й активного спротиву й революціонізувало маси. Поляки спітилися, щоб перед вирішенням Антанти доконаними фактами якнайтісніше включити українські землі в склад своєї держави. Польська окупантська влада почала з перших

днів переводити політичні польонізапі. Послідовно, рік за роком, збільшувався й ступ на українство, зокрема пільно і навіть єго обмеження в ділянці національного виховання української тільки колоді. Державному виконавству було її легко прибрати до рук, та молоді позаткільцу.

Український університет заборонено зрази, в 1919/20 р. студентство відмовіло на те бойкотом польських Високих Шкіл і гігант у свій підпільний університет, а хто мав на де засоби - виїхати за кордонні студії. Це само субор сприяло ростові національно-революційних настроїв серед студентства краєвого й закордонного. Революційні пикривання польською поліцією місця університетів їх викладів, часті арешти студентів і професорів, сутички з поліцією при таких арештах держали студентство в постійній насищенні строю вояка на стілці. Приходячи на лекцію, український студент ніколи не здав, чи дослухав її до кінця, чи буде разом з другими посаджений у тюрму. Здобування знання було однозначне, а боротьба в першій фронтовій лінії за національні права. І та почаття кожний студент має ясно в своїй свідомості.

Активність студентства збільшала ще й боротьба з "внутрішнім ворогом". Тим ворогом були штрайколови, студенти, що вийшли позаписувалися подекуди до бойкотованих українцями польських Високих Шкіл. Строгий товариський бойкот таких штрайколовів був переважний, усім громадянством з ініціативи й заходами студентства, а це вимагало меткої й всебічної праці також і раб, поза осідком університетського центру.

Газом із переслідуванням українського університету польською окупантів влада поступово во щораз то більше сполячувала українські середні школи, а деякі просто зачиняла /учительські семінарі/. Кожний новий полонізапійний розпорядок, українська середнешкільна молодь відчуvalа як обиду для своїх почувань і часто відговідала на цього самочинним спротивом і боротьбою. Полонізапійні атаки були дрібні але поступово - послідовні, тому - коли відірвано брати - й самочинна боротьба середнешкільної молоді могла здатися дрібничковою й за таку була позцінювана тодішніми "розсудливими" й "розважальними" громадянами. "Ля прикладу нападемо один з перших полонізаційних заходів, розпорядок - зняти в шкільних залах усі тризуби й заступити їх польськими державними гербами: Різдво на чергу прийшли портрети Хмельницького, якого треба було замінити знатавидженими польськими діячами. Навчання географії України дуже скоро, скасовано й уведено наголос на навчання географії Польщі, в якій українські землі вважались її інтегральною й невідлучною частиною. В історії України введено спершу обов'язок тенденційної й дальшівої інтерпретації історичних фактів, неабаром скасовано її взагалі. Зменшено кількість навчальних годин української нови та обов'язок навчання польської мови. Кожну нову зміну молодь приймала вороже, з болем, з обидю, з обуренням і самочинно згадяла свій гнів безпосередніми реакціями, чи то здираючи ненависні польські герби й портрети, чи вдаючи, що не розуміє змісту новозаведених навчальних годин і підіймаючи безвиглядну боротьбу проти окремих учителів-виконавців чужого й їм самих урядового навчального альянту.

Найбільшою досадою приймала середнешкільна молодь те, що докладно раніло її на існальну гордість, гримус брати у свій кувінні польських державних річниць. Є суті були вони майже ісі святкуванням ворога перемоги над нами. Молодь без глибоких крутих кіркувань відчуvalа просто і є чомильно, що їх силами вінять паради, і в участи рабів збільшити тріумф перемоги. Ніякі перенонування учителів про карі й небезпеки закриття школи не затеплювали ясної й непохитної думки, вона тільки сповняла молодь додатково чурбог й жалем, що ділі буде з їхніми українськими школами. Адже ворожі паради молодь іти не

хотіла і не могла. Молодь є завжди прямолійна, кривити душою вона не віє. Противна її осоружна була для її гордості думка поставити себе в ролю рабів, що покірно дають себе гнати на прилюдні позорище, щоб засільши тріумф ворога. Тому польські державні св'ята й шкільні академії в честь українських національних зрадників були завжди предметом гострої і затяжної боротьби. Серед неї тумавали патріотичні почування молоді, викристалізували в тверді революційні переконання. Такі були політичні умовини, що в них виродили перші інициативи націоналістичної молоді на Західній Україні.

Зрілою какути силовою долітичних умовин життя й грає Українською студентською й сореднішкільною молоді вже з перших років польської окупації стали дуже дразливим відтинком напруженості польсько-української національної боротьби. Шкільна і студентська молода, самим фактом своєї непотрібної присягності на світі була включена в Фронтову лінію національної боротьби. Боротьбу вона підняла гордо і, боронячи свої гідності й національної чести, не здала ворогові своїх позицій аж до упадку польської окупантівної влади. Це дало їй гарантію досвіду не сходити з свого фронту національної боротьби у змінених політичних умовинах, але в незміненому наступі німецьких і більшевицьких окупантів на знищенні непотрібної на світі національно-сгідомої української молоді. Один з найдразливіших відтинків фронту національної боротьби, фронт боротьби за душу молодого українського покоління переходить під час ХХ століття через саму середину шкільних лавок. Через те українські землі мають загартовані до боротьби фронтовиків.

Перші роки польської окупації зразу створили своїм наступом на знищенні національної свідомості молоді такі політичні умовини, що активізували до боротьби й зреволюціонізували українську шкільну молодь. Вона дуже скоро знайшла для себе організаційні форми для усіцькавлення й координації своєї боротьби.

Ляккий час наша позашкільна /селянська, робітнича, реміснича/ молодь Західної України не була безпосередньо заторкнута ворожим законодавством і як молодь не мала свого окремого відтинку боротьби. Проти неї були звернені такі тільки закони і розпорядження польської окупантівної влади, які були спрямовані проти українства взагалі, а не було ще в той час ніяких окремих законів спрямованих спеціально проти української селянської або робітничої молоді. Щойно в пізніших роках після умасовлення на Західній Україні організацій молоді сільської і міської прийшли обмеження і конкуренційні заходи окупантівної влади і розгорнувся окремий відтинок боротьби за позашкільну молодь. Цей факт важливо піднести тому, що наші противники зумисне і нещодавніше підносять заяїт, що ми були в той час і хотіли бути тільки інтелігентським рухом, який не журиється долею селянства і робітництва. Тому варто знати історичну правду, що в перших роках польської окупації, окупанти на фронті молоді повели наступ виключно проти студентської і шкільної молоді і там - з природи речі - найперше зорганізувався відпір і боротьба. Позашкільна молодь у тому часі не була ніде масово згуртована - а до школи, що підпала державному законодавству не належала - тому й окупантівна влада не мала з нею окремої площини судару. Проти позашкільної молоді вистарчали більше ті закони, що обмежували права загалу українського населення. Щойно пізніше від 1917 р., враз із приспівеним ростом масових організацій позашкільності молоді /Сокіл, Луг, Село-Пласт, Сила, Торіст Р.І./ і противажної їм "Стшелед"/ починається боротьба на відтинку позашкільної молоді. Але ця боротьба це тільки наявний змаг звехного обруча, масово надбудованого над невидним революційним ядром, що діє в глибокому підпіллі. Тим ядром спершу УВО, потім ОУН і Юнацтво, яке гуртує в своїх рядах; провірений вже в інших місцях революційний елемент. Справжній бій проти ворога ведеться методами підпільної боротьби.

Це діється все в пізніших роках. Вертарчеся до часів перед за-
суванням першої націоналістичної організації молодь на ЗУЗ треба,
крім умовин ії політичного побуту, сказати ще де-кілька слів про
політичні течії, що формували ії політичні переконання. Рішальгии
вплив на їх форму ажна мали чотири чинники:

1. Свійкий спогад воїно ми улих років життя в самостійній у-
країнській державі /1918/1919 на ЗУЗ/ і протилежність положення
під гетьськів окупацією, що кожним новим фактом скріпляла бажані
ї ту, за втраченим.

2. Воєві акції під пільної Української Військової Організації,
що заохочували до боротьби крайнimi революційними методами, пори-
вали внацькі сердя своєї героїкою, романтикою, боєвою сміливисю.

3. Політична кволість і безнадійне хитаєння українських ле-
гальних партій у надіях на полемії від співпраці з варшавським
окупаційним урядом або з московським /точніше з харківським/.

4. Вплив самостійницьких і націоналістичних ідей, пропагован-
их писаннями Лондова, підпільним часописом "Сурма" та іншими не-
легальними виданнями УВО.

Упадок української держави й прилучення її дні 15. III. 1923 р.
Галичини до Польщі викликало серед західніх українців політичні
хитання. Повстали три різні течії:

1/ легалістичний напрямок, що сподіався через співпрацю з
польським урядом добитися поширення прав і автономії для українців,

2/ радянськофільський, що вірив, що Радянській Україні під буль-
шевицькою окупацією є або може існувати українська а не московська
держава і сподіався допомоги або прилучення до неї.

3/ націоналістичний, що недовіряючи ані Москві ані Варшаві,
справу визволення хотів сперти на боротьбі власних сил українсь-
кого народу.

Легалістично-автономістичний напрямок мав слабі впливи, бо
надія на уступки від окупанта дуже скоро виявилися нереальною. Го-
ловний бій за концепцію національного визволення підбувся між ра-
дянськофільським і націоналістичним напрямками. На відтинку молоді ду-
же скоро закінчилася пін повним розгромом і упадком радянськства
і перемогою націоналізму. Побчинаючи з 1927 р націоналізм стає вик-
лючним "вірую" всеї національно-свідомої молоді. Трохи раніше до
того часу починають утворюватися самочинно або з ініціативи УВО
окремі націоналістичні гуртки молоді, організовані самі молоді.
Про них розкажемо в насту чому числі.

О. Ольжич

Ох ! .. . у тиміс'кім селі -
Сади та сюди та леїди -
Набої, що ти іх збирає на ріллі,
І школа - легобільше зради.

Та ось по кількох непідігнутих роках
Ти чже гімназистом у Львові -
Че стерла твойлига услужна рука
Всі плями пролитої крої.

Книжки та наука, та течія днів
За лідом міщанських біранок.
І вперше пекучий зушений гній
Чо ріббєко-плескатий поранок.

-X-X-X-X-

Т бачили очі читиці трої,
Широкі і скожі ні рану,
Чи ляти, що знали гизвольні бої,
Л'єсливо кланялись пану.

І слухали уші, коли гчителі
Учили, почесно-лукаві,
Лучити гонори своєї землі
І службу борожії державі.

О, кі, не ступати по правих путьх
Борцями дзгінкої засади,-
Сприймати життя і творити життя
З кубельця своєї посади.

І стала повторна оголена суть
Повільної зради ідеї.
Не може, не може, не може ж так бути,
Облуцники і фарисеї!

І ти розпізнаєш, тих молчазних,
Однакожим трунком упитих,
Упертих і все злклюпотаних, іх,
Що знають, що треба робити.

Но и мы не почнем говорить про свободу без энтузиазма, а про рабство без жалости, на что наами не перейдут, ще так легко до денного порядку.

Це можливо очікує при одній умові, коли ми г десятеро збільшимо суспільну карність, та коли бороже право "діти, щоб пінгвати" не сяячко затиме тріумфом серед нас.

/π. Тонцол:/

ПРОВІДНИК НАДТОВІЛІСТИЧНОЇ МОЛОДІ
ІУД ТОЛЬЩЕВИЦЬКОМ ОКУПАЦІЮ
/Микола Павлюків/

Цей виріс і оточенні культурного та сенсаційного спідомого українського середовища і належав до тієї незначної кількості української молоті, що була ніж тільки чесро обізанана з нашими національними вільськими змаганнями, а й була підлом готова до боротьби за торкество цих ідей.

Серед студентської молоді Микола Паглуцький різко виступав. Він не тільки не захоплювався "громадськими на-янчаками", але захисти їх відкидав, бо не дивував себе марксистом і захищав виступав проти того катехизису, що нам став Маркс для підсортівського студентства. Він багато читав і працював, опублікував статтю про Чуліша, приготував декілька інших праць до друку, проте ці речі згідно нічого спільногого з об'єднаною советською науковою не мали.

Патлужков стірчано лобірав своїх однодумців, гикуював іх порецусім серед виходців з села, тої хоч мало освіченої, але наполегливої і безумовно ідеїної молоті, спірзлучні ідеїним настроям самого Патлужкова. Тим разом навколо Патлужкова було молоє покоління синів і дочок тих, що склали свої голови, або були де живі і працювали для реванжу, по боролись за ідеї Української Народової Республіки.

ому ідея Спілки Української Молоті - СУ, як організація, що
мал скупити на колос себе всю антибольшевицьку молодь в проти-
заг комсомолу, та цієї катенорії молоті була звичайно не
тільки близька, але й ула ідею нормального шляху боротьби за
Незалежну Україну.

Саме цю молодь і репрезентував Микола Шівлушков і саме за цю працею із ідеї потрапив у ГПУ, а звідти на Сологки до Савватієвського ізоляторя. За вироком він тістав 8 років ув'язнення, але коли 1937 р. мав звільнитися, його не було звільнено, а наспаки було додано новий термін цв'язнення.

/З книжки С.Піцгайного: УКРАЇНСЬКА ІНТЕЛІГЕНЦІЯ НА СОЛОВІЙХ/

~~XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX~~

О. Чанський

БАТРАК.

Входили в землінку чуйно, сторохко, як вовки в лігво. Перший ішов Іван Грозд, відчиняв двері, приспічував друзям, що піттри-мугали руками раненого Олексу.

Світло ліхтарні розбудило темряву в землянці, прогнало її кутки. Гроzd заччинив двері, підійшов до лежанки при чорній убитій стіні і розстелив на ній кожуха.

- Ійгай, Олексо, сє-тут, перег'яжемо рану! - сказав тругові. Раніше піднесли раненого, поклали на лежанці. Грозд оголив, почав розчищати її. Кулі сиділа в чізі, як кістянє зерно в супці. В очах Прозора з'ягилася турботна хмарка, пін покрутив голою.

ГОЛОВОЮ.

- Треба б лікарі, щоб добув кулю. Тільки протяти трохи м'язі і гіднити. Стіні не справимось, може статися зараження.

Наче б у цікаві злагоднити біль друга. Дрозд повів рукою по його чолі, легко пігортакуючи онаде волосся. Ранений примкнув очі, а блідина розповзлася по його обличчі, як дим над стернею.

Безрадість похилилася над товаришами, пригнула їхні плечі. Хвилину столли мовччи над раненим, скочі на таємничих чарівників. Їхні видовжені тіні хиталися враз із світлом ліхтарів, наче б гойдалася.

Пилип Чабан перебіг ташину, чмихнув. Він торкнувся країв рани, аж біль підвів повіки Олексі, пчильно стер хустиною смужку крви. Потім випростував свою низьку, кремезну постать, глянув із раненого.

- Глибку кулю, - сказав спокійно. - Протну, й сама вийде. Як піш Слєкое? Трохи болітиме, але я тільки раз і по всьому, - говорив швидко, потів підбадьорити товариша. - По тижня прис пе. Че бійся, я чію. Не раз уже пробував...

Він кинувся в куток, де стоїла дерев'яна хоробка, нишпорив у ній хвилину, потім і зірнувся до лежанки. В його руках блиснула до світла бритва, наче б по ній сплила кров. Іван Дрозд нахмурився, хотів перечити, збоявся. Та ранений перебив йому коротким словом: - Ріж, Пиличе!

Пилип старанно витер бритву об полу, оглянув її до світла. Він кинув через плече друзям, що стояли за ним.

- Попукайте через'язок і наливайте в миску води. А ти, Василь, подай мені бензину.

Мол зачарований певністю друга, Василь Савчин мовчки подав йому пляшечку бензину, з цікавістю стежачи за його руками. Пилип розлив трохи бензину таکи просто на дошку стола, черкнув сірник. Він обережно водив лезом бритви над полум'ям, повертаючи його на боки, як при гостренні.

- Ти ж, Пиличе, справжній лікар! Навіть бритву знезаражуєш! - у голосі Василя проявилось легеньке здивовання. - І де ж ти цього навчився?

Не піднімаючи голови, Пилип пояснив поважно:

- Мій дід знахорем буг, то й в мене, мабуть, ця жилка.

Я що, як служив у Стронця, лікував. Часом кінь поранився, або корога ріг збила, треба булò дати раду...

Василь засміявся, аж його сміх ліг лагідною відтінню на вичовжене лице раненого.

- Хороший хірург! Людина, кінь - тобі все однò, аби різати!

Пилип хвилину дивився на друга, не міг збагнути причини його сміху. Потім підійшов до лежанки.

- Здергіть Олексі ногу, щоб часом не ворухнув! - сказав спокійно.

Віль пребіг по обличчі раненого ворушками морщинами, розхилив та.

Швидок поколінь, що жили духовою працею, Іван Дрозд, відвернув голову. Він не міг спокійно сприймити образу, коли Пилип лів на спіжу рану пекучий йод. Івана занудило під серцем, а на чолі виступив піт. Він ждав, що Олекса зараз наповнить землянку криком, буде кущатись, як у вогні.

Тому здивувався, коли ранений викинув із-за затиснених зубів одне тільки досадне слово. В тій хвилині Іван, що лише поволі звикав до цього суворого життя, позаздрив силі свого друга.